

Rolniczy handel detaliczny - wymagania prawne

Magdalena Bartosińska

Główny Specjalista

Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Brwinów, 16.01.2017 r.

Prawo żywnościowe

Produkcja, w tym przetwarzanie, a także obrót żywnością co do zasady podlega harmonizacji na poziomie UE.

Prawo żywnościowe

W celu zapewnienia spójności przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności we wszystkich państwach członkowskich UE, co do zasady, na poziomie UE wydawane są rozporządzenia, które:

- 1) od momentu wejścia w życie stanowią część prawa krajowego państw członkowskich i są stosowane bezpośrednio, bez potrzeby transponowania do prawa krajowego;
- 2) nie mogą być przez państwo członkowskie zmieniane ani uzupełniane;
- 3) zastępują prawo krajowe.
- 4) jeżeli w danej dziedzinie wydano rozporządzenie, państwa członkowskie tracą uprawnienia do stanowienia prawa w tym obszarze.

Prawo żywnościowe

Przykłady rozporządzeń:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 – tzw. konstytucja prawa żywnościowego;
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 852/2004;
- 3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 853/2004;
- 4) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004;
- 5) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 882/2004.

Prawo żywnościowe

Przykładowe wyjątki od zasady harmonizacji:

- 1) produkcja podstawowa na własny użytek;
- 2) domowe przygotowanie, obróbka lub przechowywanie żywności do własnego spożycia;
- 3) bezpośrednie dostawy, dokonywane przez producenta, małych ilości surowców do konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta końcowego*.
- 4) Bezpośrednie dostawy, dokonywane przez producenta, małych ilości mięsa z drobiu lub zajęczaków poddanych ubojowi w gospodarstwie rolnym, do konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego, bezpośrednio dostarczającego przedmiotowe mięso w formie mięsa świeżego lub przetworzonego konsumentowi końcowemu*.
- 5) Myśliwi, którzy dostarczają małe ilości zwierzyny łownej lub mięsa zwierząt łownych bezpośrednio do konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta końcowego*.

* Państwa członkowskie mają obowiązek ustanowienia na mocy prawa krajowego przepisów regulujących taką działalność

Prawo żywnościowe

Co do zasady przepisy rozporządzenia (WE) nr 853/2004 nie mają zastosowania do*:

- 1) zakładów prowadzących handel detaliczny, czyli produkcję i sprzedaż żywności konsumentom końcowym;
- 2) przechowywania i transportu żywności z zakładów detalicznych do innych zakładów (za wyjątkiem szczególnych wymagań dotyczące temperatury określonych w załączniku III do ww. rozporządzenia);
- 3) zakładów prowadzących dostawy żywności pochodzenia zwierzęcego z zakładu detalicznego do innych zakładów detalicznych w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej uregulowanej w prawie krajowym.

*Państwa członkowskie mogą jednak przyjąć środki krajowe w celu stosowania wymogów rozporządzenia (WE) nr 853/2004 w odniesieniu do ww. rodzajów działalności.

Prawo żywnościowe – wyjątki w prawie krajowym

- 1) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2007 r. w sprawie dostaw bezpośrednich środków spożywczych (Dz. U. poz. 774);
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Dz. U. poz. 451).

Rolniczy handel detaliczny - ustawa

Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz. U. poz. 1961)

Termin wejścia w życie: 1 stycznia 2017 r.

Podstawowy cel: stworzenie polskim rolnikom lepszych możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom finalnym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli poprzez uregulowanie kwestii prowadzenia rolniczego handlu detalicznego z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i spraw podatkowych.

Rolniczy handel detaliczny - ustawa

Najważniejsze zmiany:

- 1) zdefiniowanie pojęcia „rolniczy handel detaliczny”;
- 2) wskazanie organów właściwych do sprawowania nadzoru nad bezpieczeństwem żywności produkowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego:
 - a) nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) produktów pochodzenia zwierzęcego i żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywności złożonej) – powierzony został Inspekcji Weterynaryjnej, a
 - b) nadzór nad właściwą jakością zdrowotną (bezpieczeństwem) żywności pochodzenia niezwierzęcego – pozostał w kompetencjach organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;

Rolniczy handel detaliczny - ustawa

Najważniejsze zmiany cd:

- 1) powierzenie organom Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych kompetencji do sprawowania nadzoru nad jakością handlową żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym;
- 2) przyznanie ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, kompetencji do określania w drodze rozporządzeń:
 - a) limitów ograniczających rozmiar działalności prowadzonej przez jeden podmiot w ramach rolniczego handlu detalicznego,
 - b) wymagań higienicznych dla podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny produktami pochodzenia zwierzęcego i żywnością złożoną, w ramach możliwych dostosowań tych wymagań do wymogów określonych w załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 852/2004;
- 3) wprowadzenie preferencji podatkowych dla producentów rolnych prowadzących rolniczy handel detaliczny. W tym zakresie przyjęto jako kwotę zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych przychodów z rolniczego handlu detalicznego do kwoty 20 000 zł rocznie.

Rolniczy handel detaliczny – ustawa Bezpieczeństwo żywności

Kryteria uznania działalności za rolniczy handel detaliczny:

- 1) obsługa lub przetwarzanie żywności (np. surowce, produkty mięsne, produkty mleczne, produkty złożone, przetwory z owoców i warzyw, pieczywo) i jej przechowywanie w punkcie sprzedaży lub dostaw do konsumenta finalnego;
- 2) zbywanie żywności na rzecz konsumenta finalnego;
- 3) zbywana żywność musi pochodzić w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu;
- 4) zbywanie żywności odbywa się w ramach określonych limitów;
- 5) ograniczony udział pośredników w zbywaniu żywności.

Rolniczy handel detaliczny – ustawa

Bezpieczeństwo żywności

Wymagania:

- 1) produkcja i zbywanie żywności nie może stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności i wpływać niekorzystnie na zdrowie publiczne;
- 2) określone w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 i rozporządzeniu (WE) nr 852/2004 oraz w przepisach wydanych w trybie tego rozporządzenia;
- 3) obowiązek dokumentowania ilości zbywanej żywności;
- 4) nakaz oznakowania miejsca sprzedaży;
- 5) zakaz wykorzystywania do produkcji mięsa zwierząt kopytnych pozyskanego z uboju dokonanego poza rzeźnią zatwierdzoną przez powiatowego lekarza weterynarii (np. z uboju w celu produkcji mięsa na użytek własny);

Rolniczy handel detaliczny – ustawa Bezpieczeństwo żywności

Oznakowanie miejsca zbywania żywności musi:

- 1) być czytelne i widoczne dla konsumenta;
- 2) zawierać napis „rolniczy handel detaliczny”;
- 3) wskazywać dane obejmujące
 - a) imię i nazwisko albo nazwę i siedzibę podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny;
 - b) adres miejsca prowadzenia produkcji zbywanej żywności;
 - c) weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu prowadzącego rolniczy handel detaliczny – w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego i żywności złożonej;
- 4) minister właściwy do spraw rolnictwa (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia) może wydać rozporządzenie określające szczegółowy sposób oznakowania miejsca zbywania takiej żywności.

Rolniczy handel detaliczny – ustawa Bezpieczeństwo żywności

Przepisy rozporządzenia (WE) nr 852/2004 powinny być stosowane w sposób elastyczny biorąc pod uwagę zakres prowadzonej działalności, wielkość zakładu i jego specyfikę. Przepisy te przewidują między innymi, że w przypadku gdy produkcja prowadzona jest przy wykorzystaniu pomieszczeń używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne (np. przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej), zamiast wymogów określonych w załączniku II w rozdziale I i II ww. rozporządzenia, obowiązują wymogi określone w jego załączniku II w rozdziale III (uproszczone wymagania higieniczne).

Rolniczy handel detaliczny – ustawa

Bezpieczeństwo żywności

Rejestracja:

- 1) w celu dokonania rejestracji rolniczego handlu detalicznego należy złożyć, w przypadku zamiaru prowadzenia produkcji i sprzedaży:
 - a) produktów pochodzenia zwierzęcego lub żywności zawierającej jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego (żywności złożonej) – do właściwego powiatowego lekarza weterynarii – wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów w formie pisemnej, w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności lub
 - b) żywności pochodzenia niezwierzęcego – do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego – wniosek o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 2) podmioty zamierzające prowadzić działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego produktami pochodzenia zwierzęcego lub żywnością złożoną nie są zobowiązane do sporządzania projektu technologicznego.

Rolniczy handel detaliczny – ustawa

Przepisy podatkowe

Kryteria zwolnienia od podatku dochodowego:

- 1) zwolnieniu podlegają przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych do kwoty 20 000 zł rocznie, w ilościach nieprzekraczających maksymalnych limitów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159);
- 2) przerabianie produktów roślinnych i zwierzęcych i ich sprzedaż nie może się odbywać przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze (Wyjątki - ubój zwierząt rzeźnych i obróbka poubojowa tych zwierząt, w tym również rozbiór, podział i klasyfikacja mięsa, przemiał zbóż, wytlóczenie oleju lub soku oraz sprzedaż podczas wystaw, festynów, targów);

Rolniczy handel detaliczny – ustawa

Przepisy podatkowe

Kryteria zwolnienia od podatku dochodowego cd:

- 1) sprzedaż może następować wyłącznie w miejscach:
 - a) w których produkty zostały wytworzone (np. w gospodarstwie) lub
 - b) przeznaczonych do prowadzenia handlu (np. targowisko);
- 2) ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu, z wyłączeniem wody;
- 3) za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również mąkę, kaszę, płatki, otręby, oleje i soki wytworzone z surowców pochodzących z własnej uprawy;

Rolniczy handel detaliczny – ustawa

Przepisy podatkowe

Kryteria zwolnienia od podatku dochodowego cd:

- 1) prowadzona jest ewidencja sprzedaży żywności odrębnie za każdy rok podatkowy, która zawiera co najmniej: numer kolejnego wpisu, datę uzyskania przychodu, kwotę przychodu, przychód narastająco od początku roku oraz rodzaj i ilość przetworzonych produktów. Dienne przychody muszą być ewidencjonowane w dniu sprzedaży;
- 2) uzyskany w roku podatkowym przychód powyżej limitu przewidzianego dla rolniczego handlu detalicznego, podatnik może opodatkować ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych;
- 3) zwolnienie przewidziane dla rolniczego handlu detalicznego ma charakter pomocy de minimis.

Rolniczy handel detaliczny - Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej
(Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.):

Art. 3. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

(...)

4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.).

Rolniczy handel detaliczny - rozporządzenia wykonawcze

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159);
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich zakładów (Dz. U. poz. 2192) oraz
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (Dz. U. poz. 2161) – dla rolniczego handlu detalicznego produktami pochodzenia zwierzęcego i żywnością złożoną przewidziano symbol 35.

Rolniczy handel detaliczny - rozporządzenia wykonawcze Maksymalne ilości

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania:

- 1) wskazuje maksymalne roczne limity dla żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego. W przypadku surowców pochodzenia roślinnego limity ustalono w przeliczeniu na 1ha uprawy prowadzonej przez podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny;
- 2) ustala zakres i sposób prowadzenia i przechowywania dokumentacji umożliwiającej określenie ilości żywności zbywanej rocznie przez:
 - a) podmiot prowadzący rolniczy handel detaliczny;
 - b) pośrednika prowadzącego rolniczy handel detaliczny zbywającego żywność wyprodukowaną przez inny podmiot prowadzący taki handel podczas wystawy, festynu, targu lub kiermaszu.

Rolniczy handel detaliczny - rozporządzenia wykonawcze Maksymalne ilości

Zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji

Podmiot:

- 1) prowadzi dokumentację odrębnie za każdy rok kalendarzowy, która zawiera:
 - a) numer kolejnego wpisu,
 - b) datę zbycia żywności,
 - c) ilość i rodzaj zbytej żywności;
- 2) zamieszcza ww. informacje w prowadzonej dokumentacji niezwłocznie po każdorazowym zbyciu żywności;
- 3) przechowuje prowadzoną dokumentację przez dwa lata od końca roku kalendarzowego, za który została sporządzona.

Rolniczy handel detaliczny - rozporządzenia wykonawcze Maksymalne ilości

Pośrednik:

- 1) prowadzi i przechowuje dokumentację dotyczącą własnej żywności zgodnie z zasadami jak dla podmiotów;
- 2) prowadzi dokumentację dotyczącą podmiotów, których żywność zbywa podczas wystawy, festynu, targu lub kiermaszu odrębnie dla każdego takiego podmiotu, która zawiera:
 - a) numer kolejnego wpisu,
 - b) datę zbycia żywności,
 - c) ilość i rodzaj zbytej żywności,
 - d) miejsce zbycia żywności,
 - e) imię, nazwisko oraz adres albo nazwę, siedzibę oraz adres pośrednika
- 3) zamieszcza informacje w dokumentacji, o której mowa w pkt 2 niezwłocznie po każdorazowym zbyciu żywności;
- 4) przekazuje dokumentację, o której mowa w pkt 2 podmiotowi, którego żywność zbywał niezwłocznie po zakończeniu wystawy, festynu, targu lub kiermaszu.

Przydatne linki:

1. <http://www.dziennikustaw.gov.pl/>
2. <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>
3. https://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene_en
4. www.minrol.gov.pl
5. www.wetgiw.gov.pl
6. www.gis.gov.pl

Dziękuję za uwagę